

Kalitenin Standardını Belirlemek: Türk Üniversite Sıralama Sistemlerinin Berlin Prensiplerine Göre İncelenmesi

Determining the Standard of Quality: Examining the Turkish University Ranking Systems According to the Berlin Principles

Engin Karadağ¹ , Cüneyt Belenkuyu²

¹Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya

²Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Isparta

Özet

Yükseköğretimin ticarileşmesi, uluslararasılaşması, eğitim politikalarının liberal karakterlerinin daha da etkili olması sonucu artan rekabet ortamı yükseköğretimde sıralama sistemlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuş ve bu sistemler oluşturdukları etkiyle yükseköğretimin bir parçası haline gelmiştir. Sıralama sistemlerinde karşılaşılan önemli problem metodolojik süreçler olduğu literatürde sıklıkla ifade edilmektedir. Sistemlerin sıralama sonuçları benimsedikleri metodolojiden kaynaklı olarak farklılaşmaktadır. Bu farklılıktan dolayı sıralamaların nasıl yapılacağıyla ilgili bir kurallar bütününe ihtiyaç vardır. Berlin Prensipleri adıyla 2006 yılında oluşturulan kurallar bu ihtiyaca cevap vermeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada ise Türkiye'deki üniversite sıralama sistemlerinin bu kurallara ne ölçüde uygun olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Metodolojik değerlendirme deseni kullanılarak tasarlanan çalışmada veriler sıralama sistemlerinin web sitelerinden, basılı ve elektronik yayınlarından elde edilmiştir. Elde edilen veriler Berlin Prensiplerinde belirlenen kurallardan oluşturulan bir değerlendirme formuna göre puanlandırılmıştır. Bulgular, Türk üniversite sıralama sistemlerinin çoğunluğunun Berlin Prensiplerinde belirlenen kurallara tam uyumlu tasarlanmadığını ve kendi araştırma anlayışına ve kalite tanımlarına uygun olarak yükseköğretim kurumlarını değerlendirdiğini göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Berlin prensipleri, Türk sıralama sistemleri, üniversite sıralamaları.

Abstract

The increasing competitive environment arising from the commercialization and internationalization of higher education (HE) and the increasing influence of the liberal character of educational policies have led to the emergence of HE ranking systems which have become an inevitable part of HE with the effect they have created. The lack of unambiguous methodological processes is one of the oft-cited critical problems in the HE ranking system literature. These systems vary due to the particular methods they adopt in creating their ranking results. This variation requires a set of principles on how best to perform these rankings. The principles established under Berlin Principles in 2006 aimed to address this need. This study aims to determine to what extent Turkish ranking systems comply with the basic tenets determined in the Berlin Principles. The study was designed as a methodological assessment study and the data were obtained from the websites and printed and electronic publications related to Turkish ranking systems. The data obtained were scored according to an evaluation form consisting of the tenets set out in the Berlin Principles. The findings show that the majority of the Turkish university ranking systems were not designed to be fully compliant with the Berlin Principles and instead they evaluate HE institutions by their research approach and quality definitions.

Keywords: Berlin principles, Turkish ranking systems, university rankings.

Yükseköğretimde son yıllarda yaşanan nicel gelişmelere bağlı olarak yönetimde etkililik, verimlilik gibi kavramların önemi daha da artmaya başlamıştır. Yükseköğretim kurumlarında kalitenin ne ifade ettiği, boyutların ne olduğu ve kalite değerlendirmesinin nasıl yapılacağı literatürde sıklıkla tartışılan kavramların başındadır. Kalite değerlendirme-

lerinin bir boyutu olarak üniversite sıralama sistemlerine yönelik çalışmaların sayısında ise son on yılda dikkat çeken bir artış gözlenmektedir (Aguillo, Bar-Ilan, Levene ve Ortega, 2010; Çakır, Acartürk, Alaşehir ve Çilingir, 2015; Jovanovic, Jeremic, Savic, Bulajic ve Martic, 2012). Bu sistemler yükseköğretimde kaliteyi, performansı, etkililiği ve verimliliği değerlendirmeyi

İletişim / Correspondence:

Prof. Dr. Engin Karadağ
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Kampüs, Antalya
e-posta: enginkaradag@akdeniz.edu.tr

Yükseköğretim Dergisi / Journal of Higher Education (Turkey), Çevrimiçi Erken Baskı / Online Preprint Issue. © 2020 Deomed

Geliş tarihi / Received: Aralık / December 13, 2018; Kabul tarihi / Accepted: Ağustos / August 30, 2020

Bu çevrimiçi makalenin atıf künyesi / Please cite this online article as: Karadağ, E., & Belenkuyu, C. (2020). Kalitenin standardını belirlemek: Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin prensiplerine göre incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, doi:10.2399/yod.19.020000

Bu çalışma Türkiye Bilimleri Akademisi (TÜBA) programı tarafından sağlanan GEBİP Ödülü ile desteklenmiştir. Çalışma III. Uluslararası Yükseköğretim Çalışmaları Konferansında (11-13 Ekim 2018, Kayseri) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ORCID ID: E. Karadağ 0000-0002-9723-3833; C. Belenkuyu 0000-0002-4861-5747

amaçlayan ve yükseköğretim tüm paydaşlarına ulaşılabilir sonuçlar sunmaya çalışan sistemlerdir. Üniversite sıralama sistemleri yükseköğretim kurumlarının yapısında, yükseköğretim kurumlarına girecek öğrencilerin seçim yapmalarında ve kamuoyunda oluşturduğu etkiler açısından yükseköğretim çalışmalarında yer bulmaya başlamıştır. Üniversite sıralama sistemleri, içine ticarileşme ve rekabetin girdiği farklılaşmış ve karmaşık bir akademik çevreyi oluşturan yükseköğretimin dünya çapında kitleselleşmesinin kaçınılmaz bir sonucudur (Altbach, 2012). Bu sistemler kaliteyi ölçmenin, yükseköğretimde hesap verebilirliği sağlamanın, yükseköğretim kurumlarını göreceli olarak karşılaştırıp değerlendirmenin ve bu bilgileri en hızlı biçimde geniş kitlelere yaymanın bir aracı olarak yükseköğretimde köklü değişiklikler yapma potansiyeline sahip önemli bir geri dönüş mekanizmasıdır (Karadağ ve Yücel, 2018).

Sıralama basit olarak bir yükseköğretim kurumunun belirli kurallar ve kriterler temelinde diğer kurumlarla karşılaştırıldığı özel bir bilgi formudur (Rocki, 2005). Ancak bu basit tanımın ötesinde özellikle her bir ulusal sıralama sisteminin devletin amaçlarına ve beklentilerine kılavuzluk ettiği görülmektedir (Pusser ve Marginson, 2013). Bunun yanında üniversite sıralama sistemlerinin sayısı çoğaldıkça, bu sistemlerin amaçları da çoğalmakta ve farklılaşmaktadır (Van Dyke, 2005). Bu amaçlar şu şekilde sıralanabilir (Harvey, 2008):

- Öğrenci tercihlerine rehberlik etmek; yani tüketicinin yükseköğretim kurumlarıyla ilgili kolay yorumlanabilir bilgi talebini karşılamak
- Kurumlar arasında rekabeti artırmak
- Farklı kurumlar, programlar ve disiplinler arasında ayırım yapmaya yardımcı olmak
- Yükseköğretim sistemindeki ulusal değerlendirme, hesap verebilirlik ve kalite güvencesi için bir çerçevenin parçası olmak
- Yükseköğretimde kalite tanımına katkı sağlayacak bir tartışma ortamı oluşturmak

Üniversite sıralamaları politika yapıcılarının reform yapmak için kanıtları ve motivasyonları (Wint ve Downing, 2017), öğrencilerin ve ailelerinin kılavuz olarak kullanabilecekleri bir yayın (Taylor ve Braddock, 2007) ve kurumsal olarak bir reklam aracı (Stack, 2016) olmak gibi farklı amaçlar için kullanılan, farklı alanlar ve paydaşlar için önemli bir araçtır. Üniversite sıralama sistemlerinin yükseköğretimde oluşturduğu etkinin ve kullanım alanının büyüklüğü kadar bu sistemlere yapılan eleştirilerin büyüklüğü de göz ardı edilemeyecek boyuttadır. Sıralama sistemlerinin eleştirisine yönelik literatür, sıralamaların istatistiksel ve nicel metodolojik tarafını inceleyen ve eleştiren mikro-metodolojistler, sıralamaları toplum ve kültür bağlamında inceleyen sosyokültürel eleştiri çalışmaları ve sıralamaların ontolojisini inceleyen ve sorgulayan eleştirel kuramcılar olarak

gruplandırılabilir (Welsh, 2019). Üniversite sıralama sistemlerine yapılan eleştiriler bir dizi kaynaktan gelmektedir ve bu eleştiriler metodolojik, pragmatik, ahlaki ve felsefi kaygılara dayanır (Harvey, 2008). Üniversite sıralama sistemlerine bugüne kadar getirilen temel eleştiriler ise (i) güvenilmez olmaları, (ii) ölçtüğünü iddia ettikleri şeyleri ölçmedikleri ve (iii) istatistiksel geçerlilikleri olmadığı yönündedir (Bowden, 2000). Üniversite sıralama sistemleriyle ilgili problemler, metodolojik açıdan bir endeks oluşturmada karşılaşılabilecek problemlerle aynıdır. Ancak; yükseköğretim kurumlarının farklı misyonları ve uygulamalarının olmasından dolayı bu kurumlarının kalitesini ölçmek sıralama sistemlerinde daha karmaşık problemlere neden olmaktadır. Bu problemleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Altbach, 2012):

- Üniversite sıralama sistemleri sıfır toplamı oyun olarak kabul edilir.
- Öğretim göstergesi yoktur.
- Araştırma boyutu sıralamaya hâkimdir.
- Tanınırlık şüpheli bir geçerlilik taşır.
- Üniversite sıralama sistemleri merkez ve çevreler oluşturur.
- Üniversite sıralama sistemleri bir işin kurallarını zamansız yere değiştirir.

Bu problemler üniversitelerin karmaşık yapısının basit göstergelerle değerlendirilmeye çalışılmasından kaynaklanmakta ve sistemlerin üniversitenin örgütsel etkililik bağlamında varoluş temeliyle çelişen uygulamaları barındırmasıyla daha belirgin hale gelmektedir. Sıralama sistemlerinin yükseköğretimde kaliteyi kavramlaştırarak işe başlamalarından ve bu işi olası göstergelerle ilgili verileri elde etme ve üretme yollarını seçtiklerinden (Lim, 2018) ve veri kaynaklarının nicel göstergelere dayalı olarak (Webber, 2011) ölçülebilir olan üzerine yoğunlaşmasından dolayı sıralamalarda kalitenin temel unsurları geri plana itilmektedir. Diğer bir ifadeyle sıralamalar önemli olanı ölçmekten ziyade ölçüleni önemli olarak dikkate almayı (Locke, 2011) temel yaklaşım olarak benimsemektedir. Bu bağlamda üniversitelerin ağırlıklı olarak araştırma boyutuyla değerlendirilmesi öğretim göstergesi problemini ortaya çıkarmakta ve uluslararası sıralamalarda kendine yer edinmeye çalışan üniversitelerin araştırma boyutunda gelişirken öğretim boyutunda gelişimi duraksayabileceğinden üniversiteler kendilerini sıfır toplamı bir oyun içinde bulabilmektedirler. Bunun yanında tanınırlık verilerinin anket yoluyla toplanması, sonuçların tamamen katılımcıların görüşünü yansıtmıyor olması ve bu göstergenin sonuçları açısından yön verici sıralamalarda toplam puana yüksek oranlarda etki etmesi sıralama sonuçlarını sorgulanır hale getirmektedir. Üniversite sıralama sistemleriyle ilgili bir diğer problemli durum ise yıllara göre metodolojide yapılan değişikliklerdir. Bu değişiklikler sıralama sonuçlarının karşılaştırılmasında güçlükler ortaya çıkarmakta ve üniversiteler yaşanan değişimler konusunda güvenilir bir değerlendirme yapamamaktadır. Bu-

nun yanında sıralama işleminin objektif olmaması ve farklı sıralamalar arasında bir uyumun söz konusu olmaması, bu sistemlerin kendilerine özgü ölçütlere göre karmaşık bir yapı olan üniversiteleri sıralamasındaki problemin ciddiyetini göstermekte ve sıralama sonuçlarını değerlendirirken temel alınan sıralama ölçütlerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Saka ve Yaman, 2011).

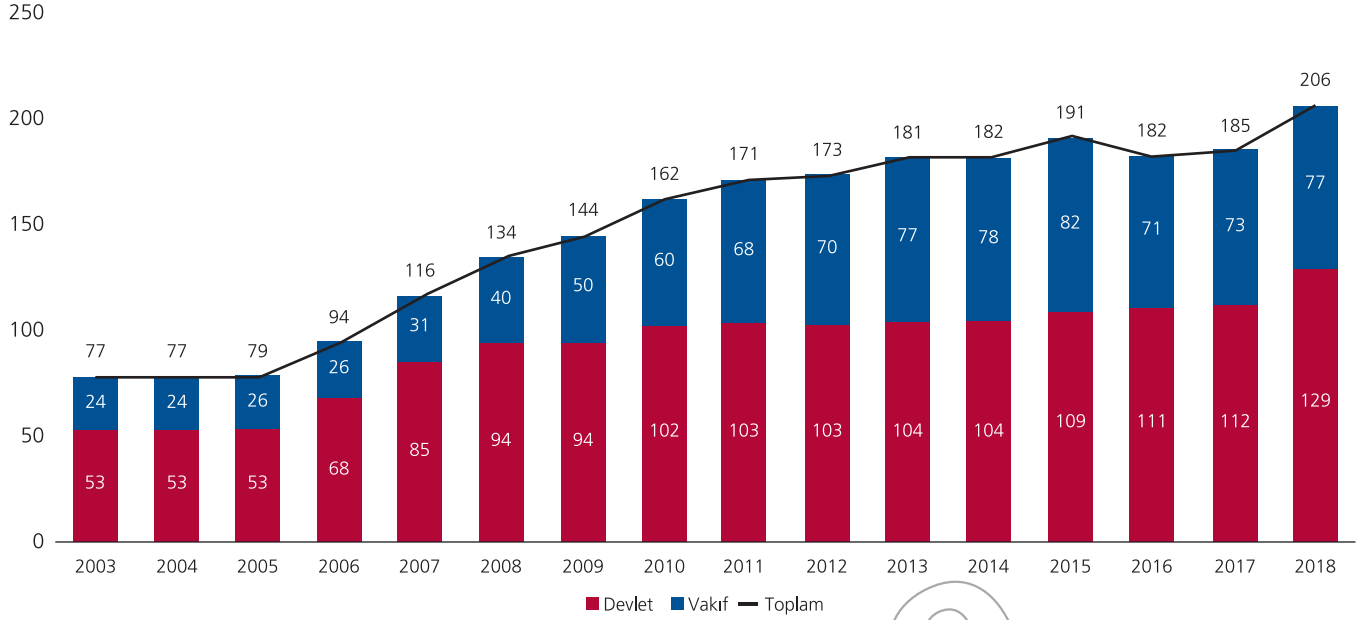
Berlin Prensipleri

UNESCO European Centre for Higher Education (UNESCO-CEPES) ve Institute for Higher Education Policy tarafından 2004 yılında kurulan International Ranking Expert

Group [IREG], 2006 yılında üniversite sıralama sistemleri oluşturanların veri toplama, metodoloji ve yayımlama konularında kalite için sorumlu tutulmalarını sağlamak amacıyla yükseköğretim kurumları sıralamalarında kalite ve iyi uygulama prensipleri seti hazırlamışlardır. Berlin Prensipleri olarak adlandırılan bu kurallar bütünü, sıralamaların detaylandırılması ve yaygınlaştırılması için bir çerçeve oluşturmuştur (IREG, 2006). Berlin Prensipleri, sıralamaları kurumsallaştırmak ve bu sistemleri değerlendirme sistemleri ve akademik değerlerle aynı hizaya getirmek için meşrulaştırıcı bir uygulama olarak kabul edilebilir (Barron, 2017). ■ Tablo 1’de sunulan Berlin Prensipleri 16 maddeden oluşmakta ve bu maddeler; (i) sıralamanın amaçları

■ Tablo 1. Berlin Prensipleri (Kaynak: IREG, 2016).

No	Kriter ve açıklaması
1	Yükseköğretim girdilerinin, süreçlerinin ve çıktıların değerlendirilmesinde çeşitli yaklaşımlardan biri olun. Sıralamalar karşılaştırmalı bilgi sağlayabilir ve yükseköğrenimin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir, ancak yükseköğretimin ne olduğunu ve ne yaptığını değerlendirmek için ana yöntem olmamalıdır. Sıralamalar, hükümetin, akreditasyon makamlarının ve bağımsız inceleme kuruluşlarının çalışmalarını tamamlayabilecek piyasa temelli bir bakış açısı sağlar.
2	Amaçlar ve hedef grupları hakkında net olun. Sıralamalar, amaçlarına göre tasarlanmalıdır. Belirli bir hedefi karşılamak veya bir hedef grubu bilgilendirmek için tasarlanan göstergeler, farklı amaçlar veya hedef gruplar için yeterli olmayabilir.
3	Kurum çeşitliliğinin farkında olun ve kurumların farklı misyon ve hedeflerini dikkate alın. Örneğin, araştırma odaklı kurumlar için kalite göstergeleri, yetersiz hizmet verilen topluluklara geniş erişim sağlayan kurumlar için uygun olanlardan oldukça farklıdır. Sıralanan kurumlar ve sıralama sürecini bilgilendiren uzmanlara sık sık danışılmalıdır.
4	Sıralamalar için bilgi kaynakları ve her kaynağın ürettiği mesajlar hakkında netlik sağlayın. Sıralama sonuçlarının ilgi düzeyi, bilgiyi alan izleyicilere ve bu bilgilerin kaynaklarına (veri tabanları, öğrenciler, profesörler, işverenler gibi) bağlıdır. İyi uygulama, sıralamada yer alan her yükseköğretim kurumunun daha eksiksiz bir görünümünü elde etmek için bu kaynakların sağladığı farklı perspektifleri birleştirmek olacaktır.
5	Sıralanan eğitim sistemlerinin dilsel, kültürel, ekonomik ve tarihsel bağlarını belirtin. Özellikle uluslararası sıralamalar, olası önyargıların farkında olmalı ve hedefleri konusunda kesin olmalıdır. Bütün uluslar veya sistemler, yükseköğretim kurumlarında “kaliteyi” oluşturan şeyin aynı değerler ve inançlar olduğunu paylaşmamakta ve sıralama sistemleri bu tür karşılaştırmaları yapmaya zorlanmak için tasarlanmamalıdır.
6	Sıralama oluşturmak için kullanılan metodolojiyle ilgili şeffaf olun. Sıralama hazırlamak için kullanılan yöntemlerin seçimi açık ve net olmalıdır. Bu şeffaflık, veri kaynağının yanı sıra göstergelerin hesaplanmasını da içermelidir.
7	Uygunluklarına ve geçerliliğine göre göstergeleri seçin. Verilerin seçimi, verilerin ulaşılabilirliğine değil her bir göstergenin kalite ve akademik ve kurumsal güçleri temsil etme yeteneğine dayandırılmalıdır. Göstergelerin neden dâhil edildiği ve neyi temsil etmek istedikleri konusunda açık olun.
8	Mümkün olduğunca çıktıları ölçmeyi, girdileri ölçmeye tercih edin. Girdiler ile ilgili veriler, belirli bir kuruluşun genel durumunu yansıttıkları ve daha sık ulaşılabilir oldukları için yararlıdır. Çıktı göstergeleri, belirli bir kurum veya programın durumunun ve/veya kalitesinin daha doğru bir değerlendirmesini sağlar ve sıralama derleyicileri, uygun bir dengeyi kurmasını sağlamalıdır.
9	Farklı göstergelere atanan ağırlıkları (kullanılıyorsa) belirginleştirin ve bunlarda değişiklikleri sınırlayın. Ağırlıklardaki değişiklikler tüketicilerin, bir kurumun veya programın sıralamadaki statüsünün kurumdaki bir farklılıkta mı veya metodolojik bir değişiklikten mi değiştiğini ayırt etmesini zorlaştırır.
10	Etik standartlara ve bu prensiplerde belirtilen iyi uygulama önerilerine dikkat edin. Her bir sıralamanın güvenilirliğini sağlamak için, verilerin toplanması ve kullanılması ve yerinde ziyaretlerin yapılmasından sorumlu olanlar mümkün olduğunca objektif ve tarafsız olmalıdır.
11	Mümkün olduğunca denetlenmiş ve doğrulanabilir verileri kullanın. Bu tür veriler, kurumlar tarafından kabul edilmiş olmaları ve kurumlar arasında karşılaştırılabilir ve uyumlu olmaları da dâhil olmak üzere çeşitli avantajlara sahiptir.
12	Bilimsel veri toplamak için uygun prosedürlerle toplanan verileri dâhil edin. Öğrencilerin, fakültelerin veya diğer tarafların temsil gücü olmayan veya çarpık bir alt kümesinden toplanan veriler, bir kurum veya programı doğru bir şekilde temsil edemez ve hariç tutulmalıdır.
13	Sıralama sürecinin kendisine kalite güvence tedbirleri uygulayın. Bu süreçler, kurumları değerlendirmek için uygulanan uzmanlığı not etmeli ve bu bilgiyi sıralamanın kendisini değerlendirmek için kullanılmalıdır. Sıralamalar, metodoloji geliştirmek için bu uzmanlığı sürekli kullanan öğrenen sistemler olmalıdır.
14	Sıralamaların güvenilirliğini artıran kurumsal önlemler uygulayın. Bu önlemler, tercihen bazı uluslararası katılımla birlikte, danışmanlık ve hatta denetim organlarını içerebilir.
15	Tüketicilere bir sıralama geliştirmek için kullanılan tüm faktörleri net bir şekilde anlatın ve sıralamanın nasıl görüntüleneceğine dair bir seçim sunun. Bu şekilde, sıralamanın kullanıcıları kurumları veya programları sıralamak için kullanılan göstergeleri daha iyi anlayacaktır. Ayrıca, bu göstergelerin nasıl ağırlıklandırılması gerektiğine dair kendi kararlarını verme fırsatına sahip olmalıdırlar.
16	Sıralama, orijinal verilerdeki hataları ortadan kaldıracak veya azaltacak şekilde hazırlanmalı ve yanlışlıkların ve hataların düzeltilebileceği şekilde düzenlenmeli ve yayınlanmalıdır. Oluşan hatalar hakkında kurumlar ve kamuoyu bilgilendirilmelidir.

■ Şekil 1. Yıllara göre üniversite sayıları.

ve hedefleri, (ii) göstergelerin tasarımı ve ağırlıklandırılması, (iii) verilerin toplanması ve işlenmesi, (iv) sıralama sonuçlarının sunumu olmak üzere dört temel boyutta toplanmıştır. Berlin Prensipleri spesifik önerilerden ziyade genel kurallar ortaya koyarken dört temel boyutunun yanında, bu ilkelerde ele alınan beş temel başlık tanımlamak mümkündür: (i) açıklık, (ii) şeffaflık, (iii) tamlık, (iv) uygunluk, (v) meşruluk (Hägg ve Wedlin, 2013). Cheng ve Liu (2008) ise Berlin Prensiplerinden oluşturdukları 14 kriteri (i) şeffaflık, (ii) metodoloji ve (iii) önlemler (anımsatıcılar) olarak üç temel boyutta gruplandırmıştır. Bir diğer gruplamada ise Cheng ve Liu'nun (2008) son boyutu yerine tüketici dostu olma boyutu eklenmiştir (Stolz, Hendel ve Horn, 2010).

Türk Üniversite Sıralama Sistemleri

Üniversite sıralama sistemlerinin farklı ülkelerdeki tarihi 1900'lü yılların başına kadar geriye gitse de Türkiye'de yükseköğretim kurumlarını sıralayan ilk girişim 2009 yılında yapılmıştır. Türkiye'deki üniversiteleri de kapsayan ilk uluslararası sıralama listesinin açıklandığı 2003 yılından bu yana Türkiye'de artan üniversite sayısı (■ Şekil 1) sistemin çıktılarının değerlendirilmesini gerekli kılmış ve üniversite sıralama sistemleri girişimi, yaşanan gelişmelerin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) bünyesinde kurulan 'URAP (University Ranking by Academic Performance)' Türkiye'de oluşturulan ilk sıralama sistemi olarak sayılabilir. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 2012 yılında oluşturulan 'Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi' ise üniversiteleri 23 adet girişimcilik ve yenilikçilik göstergesine göre sıralayan bir sistem olarak tek kamu destekli sıralama sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. 'Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları' adı altında 2015 yılından itibaren yayımlanan rapor ise yükseköğretim kurumlarını h-indeksi^[1] puanlarına göre sıralamaktadır. ÜniAr (Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı) tarafından ilki 2016 yılından itibaren yayımlanan 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması (TÜMA)' ve 'Devlet Üniversiteleri ve Fakülteleri Sıralaması (DÜS)' ulusal ölçekli diğer üniversite sıralama sistemleridir. Bu sistemlerle ilgili genel bilgiler ve göstergeler ■ Tablo 2'de sunulmuştur.

Çalışmanın Amacı

Türkiye'de artan üniversite sayısı, bu kurumların ulusal ve uluslararası bağlamda beklentileri ne ölçüde karşıladığının belirlenmesini gerekli hale getirmiştir. Uluslararası boyutta yükseköğretim kurumlarını değerlendirerek önemli bir geribildirim mekanizması olarak her geçen gün sayısı artan ve niteliği

[1] h-indeksi, araştırmacının en az h sayıda atıf alan h sayıda yayını olduğunu ifade etmektedir. Örneğin; h-indeksi 20 olan bir araştırmacının, 20 yayının her birinin en az 20 atıf aldığını göstermektedir. Bir araştırmacının h-indeksinin yüksek olabilmesi için, hem çok sayıda yayınının olması hem de yayınlarına çok sayıda atıf alması gerekmektedir (Hirsch, 2005).

■ **Tablo 2.** Türk üniversite sıralama sistemleri ve göstergeleri.

Sıralama adı	Sorumlu kişi/Kuruluş	Kullanılan göstergeler	Amaç
URAP Türkiye	URAP Araştırma Laboratuvarı	<ul style="list-style-type: none">• Makale Sayısı• Öğretim Üyesi Başına Düşen Makale Sayısı• Atıf Sayısı• Öğretim Üyesi Başına Düşen Atıf Sayısı• Toplam Bilimsel Doküman Sayısı• Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Bilimsel Doküman Sayısı• Önceki Akademik Yıl Doktora Mezun Sayısı• Doktora Öğrenci Oranı• Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Üniversitelerin belirlenen kriterlere göre gelişmeye açık yanlarını fark etmelerine yardımcı olmak amaçlanmaktadır.
Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi	TÜBİTAK	<ul style="list-style-type: none">• Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Yetkinliği• Fikri Mülkiyet Havuzu• İşbirliği ve Etkileşim• Girişimcilik ve Yenilikçilik Kültürü• Ekonomik Katkı ve Ticarileşme	Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi ile üniversitelerde girişimcilik ve yenilikçilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.
Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları	Prof. Dr. Erhan Erkut	<ul style="list-style-type: none">• h-indeksi	Üniversitelerin araştırma performanslarını incelemek amaçlanmaktadır.
Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması (TÜMA)	ÜniAr	<ul style="list-style-type: none">• Öğrenim Deneyiminin Tatminkârlığı• Yerleşke ve Yaşamının Doyuruculuğu• Akademik Destek ve İlgi• Kurumun Yönetim ve İşleyişinden Memnuniyet• Öğrenme İmkân ve Kaynaklarının Zenginliği• Kişisel Gelişim ve Kariyer Desteği	Türkiye'de üniversite öğrencilerinin deneyimlerini ve memnuniyetlerini anlamak, öğrenci deneyimini zenginleştirmek ve üniversiteleri daha öğrenci merkezli uluslararası bir üniversite olma yolunda bir yol gösterici olması açısından veri sağlamak amaçlanmaktadır.
Devlet Üniversiteleri ve Fakülteleri Sıralaması (DÜS)	ÜniAr	<ul style="list-style-type: none">• Akademik Teşvik Puanı	Türkiye'deki devlet üniversitelerini ve bu üniversitelere bağlı fakülteleri akademik teşvik performanslarına göre sıralamak amaçlanmaktadır.

değişen üniversite sıralama sistemleri ve bu sistemlerin ortaya koyduğu sonuçlar Türkiye'de de dikkate alınmaya başlamış ve ulusal boyutta yükseköğretim kurumlarını değerlendiren sistemlerin sayısı 2009 yılından bu yana artış göstermiştir. Bu çalışmanın genel amacı Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerinde belirlenen kurallara ne ölçüde uygun olduğunu ve bu kuralların sistemleri değerlendirmede kullanılabilirlik durumunu incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki iki soruya cevap aranmıştır:

- Türk üniversite sıralama sistemleri Berlin Prensipleri kriterleriyle ne ölçüde örtüşmektedir?
- Türk üniversite sıralama sistemleri metodoloji, şeffaflık ve kabul edilebilirlik açısından belirlenen kriterleri taşımakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma *metodolojik değerlendirme* deseni kullanılarak tasarlanmıştır. Metodolojik değerlendirme, yayımlanmış mater-

yallerin çözümsel değerlendirilmesidir (American Psychological Association [APA], 2009). Metodolojik değerlendirmede araştırmacılar çeşitli çalışmaların görece metodolojik gücünü karşılaştırır, değerlendirir ve farklı metodolojilerin farklı sonuçları nasıl açıkladığını gösterir (Neuman, 2007). Bu özellikler dikkate alındığında Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerinde belirlenen kurallara uygunluğunun metodolojik ve istatistiksel bakımdan incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma için en uygun desenin metodolojik değerlendirme deseni olduğu düşünülmektedir.

İşlem

Bu çalışma; (i) 'URAP', (ii) 'Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi', (iii) 'Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları', (iv) 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' ve (v) 'Devlet Üniversiteleri ve Fakülteleri Sıralaması' olmak üzere beş ulusal üniversite sıralama sistemi üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada veriler Berlin Prensiplerinin kriterlerinden oluşturulan değerlendirme formu kullanılarak elde edilmiştir (■ Tablo 3).

■ Tablo 3. Sıralama sistemleri değerlendirme formu.

No	Prensip no	Form maddeleri		Boyutlar	
		Sıralama sistemi	Metodoloji	Şeffaflık	Kabul edirlilik
1	1	Yükseköğretim girdilerinin, süreçlerinin ve çıktılarının değerlendirilmesinde çeşitli yaklaşımlardan biridir.			X
2	2A	Amaçları konusunda açıktır.		X	
3	2B	Hitap ettiği hedef grupları hakkında nettir.		X	
4	3A	Kurum çeşitliliğinin farkındadır.			X
5	3B	Kurumların farklı misyon ve hedeflerini dikkate alan düzenlemeler yapmıştır.			X
6	4A	Sıralama için veri kaynağını belirtmiştir.		X	
7	4B	Sıralama için farklı veri kaynakları kullanmıştır.	X		
8	6A	Amaca uygun göstergeler seçmiştir.	X		
9	6B	Farklı verileri standardize aşamasını belirtmiştir.	X		
10	6C	Göstergeleri ağırlıklandırma nedenini açıklamıştır.	X		
11	6D	Ağırlıklandırma nedeninin teorik temelini açıklamıştır.	X		
12	6E	Eksik/Kayıp verilerle baş etme yolunu açıklamıştır.	X		
13	6F	Puanları birleştirip endeks oluşturma yolunu açıklamıştır.	X		
14	7	Örgütsel etkililiğin (öğretim, araştırma, hizmet) tüm boyutlarına uygun göstergeler dâhil etmiştir.			X
15	8	Sonuçları çıktı göstergeleri temelli düzenlemiştir.	X		
16	9	Ağırlıklandırmalar üzerinde değişiklik yapmamıştır.	X		
17	11	Verilerin doğrulanabilirliğini kontrol etmiştir.	X		
18	12	Veri toplama yöntemini açıklamıştır.		X	
19	13	Kendi içinde kaliteyi sağlamak için kendini denetleme durumundadır.			X
20	14	Güvenilirliğini artırmak için tedbirler almıştır.			X
21	15A	Sıralama geliştirme aşamalarını anlatmıştır.		X	
22	15B	Sıralamanın sonuçlarını görüntülemeye tüketiciye karar verme fırsatı sunmuştur.		X	
23	16	Verilerdeki hatalar konusunda bilgilendirme yapmıştır.		X	

Not: Değerlendirme formu oluşturulurken Berlin Prensiplerinin ölçülebilir nicel göstergelere dönüştürülebilirliği ve ulusal sistemlere uygulanabilirliği göz önünde bulundurulmuştur. Bu noktalar dikkate alınarak Berlin Prensiplerinin 5. ve 10. maddeleri nicel maddelere dönüştürülmemiş, kalan 14 madde form maddesi oluşturulmasında kullanılmıştır. Prensiplerin 2, 3, 4, 6 ve 15. maddeleri ise birden fazla maddeye dönüştürülerek değerlendirme formuna dâhil edilmiştir.

Değerlendirme formunda yer alan kriterler 5’li (5 puan ilgili sıralamanın belirtilen kriterle mükemmel uyum gösterdiğini, 1 puan da ilgili sıralamanın belirtilen kriterle uyum göstermediğini ifade etmektedir) değerlendirme skalası yardımıyla ölçülmektedir. Formdan alınan puanın yüksekliği, o sıralama sisteminin Berlin Prensiplerine mükemmel uyumunu göstermektedir.

Çalışma dört aşamada gerçekleştirilmiştir: (i) Birinci aşama olan ilgili dokümanlara ulaşmada, belirlenen üniversite sıralama sistemlerine ait bilgiler web sitelerinden, basılı veya elektronik yayınlardan elde edilmiştir; (ii) ikinci aşamada üniversite sıralama sistemlerine ilişkin dokümanlar değerlendirme formu kullanılarak üniversite sıralama sistemleri üzerine çalışmalar yürüten araştırmacılar dışında üç alan uzmanı tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir; (iii) üçüncü aşamada uzmanlar tarafından yapılan değerlendirmeler bir araya

getirilerek kriterler bağlamında uyumluluk aranmıştır ve uyumluluğun olmadığı kriterlerde uzmanların kendi aralarında tekrar değerlendirme yapmaları sağlamış olup uzmanlar arasındaki puanlama farkları anlaşma sağlanacak düzeye gelece kadar tartışılmıştır; (iv) son aşamada ise bütün sıralama sistemi için her bir kriter için uzmanların değerlendirme puanlarının ortalaması alınmış, daha sonra ise uzmanların görüş birliği içinde ilgili literatürdeki (Cheng ve Liu, 2008; Donetskaia, 2017; Fausto, Calero-Medina ve Noyons, 2016; Hägg ve Wedlin, 2013; Stolz, Hendel ve Horn, 2010) kavramsal çerçeveye göz önünde bulundurularak belirlenen ve farklı kriterlerin bir araya gelmesiyle oluşan *metodoloji, şeffaflık ve kabul edirlilik* boyutlarıyla Berlin Prensiplerine *uyum puanları* hesaplanmıştır. Boyutlar bağlamında uyum puanları minimum 1, maksimum 5 olarak hesaplanmıştır. Boyutları oluşturan maddeler ■ Tablo 3’te sunulmuştur.

■ **Tablo 4.** Türk sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerine uyum puanları.

Sıralama sistemi	Sorumlu kişi/Kuruluş	Metodoloji	Şeffaflık	Kabul edirlilik	Uyum
URAP	URAP Araştırma Laboratuvarı	3.2	3.6	3.7	3.4
Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi	TÜBİTAK	3.3	3.5	3.2	3.3
Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları	Prof. Dr. Erhan Erkut	2.7	3.7	2.6	3.1
Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması (TÜMA)	ÜniAr	4.0	4.1	3.5	3.9
Devlet Üniversiteleri ve Fakülteleri Sıralaması (DÜS)	ÜniAr	3.4	4.0	3.2	3.5

Not: Uyum puanı, oluşturulan değerlendirme formundaki maddelerin ortalaması alınarak oluşturulmuştur. Metodoloji puanı formun 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16 ve 17. maddeleri ortalamasından; şeffaflık puanı 2, 3, 6, 18, 21, 22, 23. maddeleri ortalamasından; kabul edirlilik puanı ise 1, 4, 5, 14, 19, 20. maddeleri ortalamasından oluşturulmuştur.

Bulgular

■ Tablo 4'te Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerine göre değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar sunulmuştur. Metodoloji boyutunda 'Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları' haricindeki diğer dört sıralama sistemi Berlin Prensiplerine ortalamanın üstünde uyum göstermektedir. Metodoloji boyutunda en yüksek puan 4.05 gibi yüksek bir ortalama ile 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' sıralama sistemine aittir. Şeffaflık boyutunda beş sıralama sistemi de Berlin Prensiplerine ortalamanın üstünde uyum göstermektedir. Şeffaflık boyutunda en yüksek puan 4.07 gibi yüksek bir ortalama ile metodoloji boyutunda olduğu gibi 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' sıralama sistemine aittir. Kabul edilebilirlik boyutunda ise sadece 'URAP' ve 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' üniversite sıralama sistemleri Berlin Prensiplerine ortalamanın üstünde uyum göstermekte, diğer üniversite sıralama sistemleri ise ortalamanın altında kabul edilebilirlik puanına sahiptirler. Kabul edilebilirlik boyutunda en yüksek puan 3.67 ortalama ile 'URAP' sıralama sistemine aittir.

Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerinin tamamına uyumunu gösteren genel (toplam) uyum puanları 3.09–3.91 arasında ortalamaya sahiptir. Beş ulusal sıralama sisteminden sadece 'Devlet Üniversiteleri ve Fakülteleri Sıralaması' ve 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' sistemleri 3.50 ortalamasının üzerindedir. En yüksek uyum gösteren sıralama sistemi metodoloji ve şeffaflık boyutlarında da en yüksek ortalamalara sahip 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' sıralama sistemidir. ÜniAr tarafından yayımlanan iki sıralama listesi Türk üniversite sıralama sistemleri arasında Berlin Prensipleriyle en yüksek uyumu sağlayan sistemlerdir. Bu durumun sebebi söz konusu iki sistemin sıralama metodolojisi boyutunda açık ve net süreçler takip etmeleri olarak görülebilir. 'Türkiye'deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları' sıralama sistemi ise yalnızca bir göstergeye (h-İndeksi) bağlı olarak sıralama yapması sebebiyle tam bir sıralama sistemi özelliği göstermediğinden metodoloji boyutunda diğer sistemlere göre düşük bir puan almıştır. Türk üniversite sıralama sistemlerinin hepsinin başarılı

olduğu alan olarak ise şeffaflık boyutu söylenebilir. Bu durum bütün sistemlerin amaçları, hedef kitleleri, sıralama oluşturma basamaklarını anlatma ve sonuçlarını paylaşma konusunda Berlin Prensiplerinde belirlenen kriterleri taşıdığını ifade etmektedir. Kabul edirlilik bağlamında üniversite sıralama sistemleri incelendiğinde ise 'URAP' ve 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' dışındaki diğer sistemlerin puanının düşüklüğü, bu sistemlerin kendilerini denetleme mekanizması oluşturmadığı gerçeğinden kaynaklandığını göstermektedir. Kabul edirlilikle ilgili maddeler üniversite sıralama sistemlerinin sonuçlarının meşru olarak algılanması ve bu sonuçların yükseköğretim paydaşları tarafından karar verme sürecinde kullanılabilirliği olarak da yorumlanabilir. Kabul edirlilik puanının yüksek olduğu iki sistem diğer sistemlere göre sonuçları sunmada kurum çeşitliliğini dikkate alan düzenlemeler yaparak yükseköğretimde çeşitliliği kabul eden bir yaklaşım benimsemiş olduklarını göstermekte ve farklı gösterge türleri kullanarak daha kapsamlı bir sonuç elde ederek üniversitelerle ilgili daha bütüncül bir profil ortaya koymaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma Türk üniversite sıralama sistemlerinin Berlin Prensiplerine ne kadar uyum gösterdiğini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bütün sistemlerin ortalama veya üzerinde uyum gösterdiği görülmüş ancak metodoloji ve kabul edirlilik boyutlarında farklı sistemlerin farklı zayıf noktalarının olduğu görülmüştür. 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması' sıralama sistemi haricindeki Türk üniversite sıralama sistemleri Avrupa Birliği ülkeleri merkezli üniversite sıralama sistemleri ve Rus üniversite sıralama sistemleri gibi Berlin Prensiplerine tam uyum gösterememiştir (Donetskaiya, 2017; Stolz, Hendel ve Horn, 2010). Üniversite sıralama sistemlerinin metodolojileri konusunda daha açık bir yaklaşım sergilemesi gerektiği ayrıca sistemlerin kendilerini denetleyici mekanizmalara ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir. Bu mekanizmalar sistemlerle ilgili hitap edilen kitle için sonuçların meşruiyetini kabul etmek ve sonuçları dikkate alarak karar vermek konusunda belirleyici bir

rol oynamaktadır. Yükseköğretimde hesapverebilirliğin önemli bir göstergesi olarak kabul edilen ve ulaştığı, hitap ettiği kitle bakımından değerlendirme yollarının en ulaşılabilir olanı olarak karşımıza çıkan üniversite sıralama sistemlerinin de hesapverebilir olması, metodoloji ve sonuçları sunma konusunda şeffaf olması bu sistemlerin sonuçlarının daha geçerli ve güvenilir olmasını sağlayacak temel kriterler olarak ifade edilebilir.

Bunun yanında değerlendirme sürecinde Berlin Prensipleri ile ilgili belirli noktaların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Üniversite sıralama sistemlerinin her biri kendine özgü bir teknolojiye sahip sistemler olarak görülmektedir. Buradan hareketle her bir sistemin kendine özgü bir kalite tanımlamasının olduğu ve yönetsel süreçlerde farklı uygulamalar olabileceği söylenebilir. Ancak Berlin Prensipleri ise bu sistemler içindeki uygulamaları standardize etmeyi amaçlayan kurallar olarak ortaya çıkmıştır ve bu kurallarla desteklenen standartlaşma çabası ise, yerel riskleri azaltmayı amaçlamaktadır (Barron, 2017). Bu riskler sonuçların okunması ve yorumlanmasında soru işaretleri ortaya çıkarma potansiyeli olan konularla ilgili olmuş ve bu risklerin ortadan kaldırılması için düzenleyici bir kurallar bütününe ihtiyaç duyulmuştur. Ancak üniversite sıralama sistemlerini değerlendirme noktasında Berlin Prensipleri belirli kriterler sunmuş olsa da bu prensipler kendi içinde de çelişkili maddeler barındırmakta ve üniversite sıralama sistemlerine yapılan eleştirilerden biri olan 'kaliteyle ilgili kendi varsayımlarına göre kriterleri düzenleme' eleştirisi bu kurallar bütünü için de geçerli olmaktadır. Ayrıca belirlenen kuralların nicel göstergelere dönüştürülmesinde kuralların ne ifade ettiği ve sıralamanın hangi boyutunu kapsadığıyla ilgili daha açıklayıcı bilgilere ihtiyacın olduğu da görülmüştür. Her bir maddenin ölçülebilir ve değerlendirilebilir kriterlere dönüştürülmesinde ilgili maddenin tam olarak neyi ifade ettiği konusunda bazı problemler bulunmaktadır. Bu açıdan bazı araştırmacılara (Hägg ve Wedlin, 2013) göre bu prensiplerin sıralama uygulamalarını herhangi bir temel şekilde değerlendirmek, karşılaştırmak veya iyileştirmek için herhangi bir gerçek değer olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, bu prensiplerin hazırlanmasında sorumlu olan kuruluşun ayrıca üniversite sıralama sistemlerini değerlendirmesi ve bu sistemlere "IREG-Approved" (IREG onaylı) etiketini vermesi ve bu süreci maddi bir karşılık olarak yapması alanda yeni bir akademik tekel uygulamasını da ortaya çıkarmıştır (Belenkuyu ve Karadağ, 2020).

Sonuç olarak, üniversite sıralama sistemlerini değerlendirme ve denetlemede mevcut şartlarda Berlin Prensiplerinin genel bir kılavuz niteliği taşıdığı ancak ölçülebilirlik bakımından daha fazla ayrıntıya ihtiyaç duyduğu ifade edilebilir. Ayrıca kendi kendine kurulmuş ve üyelerinin farklı üniversite sıralama sistemleri kurucusu, temsilcisi olduğu böyle bir yapının değerlendirme yapmasının da konuyla ilgili etik problemler ortaya

çıkarma potansiyeli olduğu da söylenebilir. Türk üniversite sıralama sistemleri bağlamında, beş sıralama sisteminin de bu prensiplerle ortanın üzerinde bir uyum gösterdiği ancak her bir sıralamanın kendi içinde güçlü ve zayıf yönlerinin olduğu söylenebilir. Bu durum ise bu sistemlerin özgün yapılar olması özelliğiyle açıklanabilir.

Kaynaklar

- Aguillo, I., Bar-Ilan, J., Levene, M., & Ortega, J. (2010). Comparing university rankings. *Scientometrics*, 85(1), 243–256.
- Altbach, P. G. (2012). The globalization of college and university rankings. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 44(1), 26–31.
- APA (2009). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th Ed). Washington, DC: American Psychological Association.
- Barron, G. R. (2017). The Berlin Principles on ranking higher education institutions: Limitations, legitimacy, and value conflict. *Higher Education*, 73(2), 317–333.
- Belenkuyu, C., & Karadağ, E. (2020). *Akademik kapitalizm: Sıralama sistemlerinin beğenonyasındaki üniversiteler*. Ankara: Nobel.
- Bowden, R. (2000). Fantasy higher education: University and college league tables. *Quality in Higher Education*, 6(1), 41–60.
- Cheng, Y., & Liu, N. C. (2008). Examining major rankings according to the Berlin principles. *Higher Education in Europe*, 33(2–3), 201–208.
- Çakır, M. P., Acartürk, C., Alaşehir, O., & Çilingir, C. (2015). A comparative analysis of global and national university ranking systems. *Scientometrics*, 103(3), 813–848.
- Donetskaia, S. S. (2017). The Berlin Principles in Russian university rankings. *Problems of Economic Transition*, 59(7–9), 614–626.
- Fausto, S., Calero-Medina, C., & Noyons, E. (2016). The Brazilian ranking of research and the Berlin principles for rankings of institutions of higher education. *Future Studies Research Journal: Trends and Strategies*, 8(2), 211–236.
- Hägg, I., & Wedlin, L. (2013). Standards for quality? A critical appraisal of the Berlin Principles for international rankings of universities. *Quality in Higher Education*, 19(3), 326–342.
- Harvey, L. (2008). Rankings of higher education institutions: A critical review. *Quality in Higher Education*, 14, 187–207.
- Hirsch J. E. (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 102(46), 16569–16572.
- IREG (2006). *Berlin Principles on rankings of higher education institutions*. 15 Ekim 2018 tarihinde <<http://ireg-observatory.org/en/index.php/berlin-principles-english>> adresinden erişildi.
- Jovanovic, M., Jeremic, V., Savic, G., Bulajic, M., & Martic, M. (2012). How does the normalization of data affect the ARWU ranking? *Scientometrics*, 93(2), 319–327.
- Karadağ, E. & Yücel, C. (2018). *Türkiye üniversite memnuniyet araştırması (TÜMA) 2018*. Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı (ÜniAr). doi: 10.13114/REG.2.2.13111.11683
- Lim, M. A. (2018). The building of weak expertise: The work of global university rankers. *Higher Education*, 75(3), 415–430.
- Locke, W. (2011). The institutionalization of rankings: Managing status anxiety in an increasingly marketized environment. In J. C. Shin, R. K. Toutkoushian, & U. Teichler (Ed.), *University rankings: Theoretical*

- basis, methodology and impacts on global higher education* (pp. 165–185). Dordrecht: Springer.
- Neuman, L. W. (2007). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar* (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası.
- Pusser, B., & Marginson, S. (2013). University rankings in critical perspective. *The Journal of Higher Education*, 84(4), 544–568.
- Rocki, M. (2005). Statistical and mathematical aspects of ranking: Lessons from Poland. *Higher Education in Europe*, 30(2), 173–181.
- Saka, Y., & Yaman, S. (2011). Üniversite sıralama sistemleri: Kriterler ve yapılan eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 72–79.
- Stack, M. (2016). *Global university rankings and the mediatization of higher education*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Stolz, I., Hendel, D. D., & Horn, A. S. (2010). Ranking of rankings: Benchmarking twenty-five higher education ranking systems in Europe. *Higher Education*, 60(5), 507–528.
- Taylor, P., & Braddock, R. (2007). International university ranking systems and the idea of university excellence. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 29(3), 245–260.
- Webber, K. L. (2011). Measuring faculty productivity. In J. C. Shin, R. K. Toutkoushian, & U. Teichler (Ed.), *University rankings: Theoretical basis, methodology and impacts on global higher education* (pp. 105–123). Dordrecht: Springer.
- Welsh, J. (2019). Ranking academics: Toward a critical politics of academic rankings. *Critical Policy Studies*, 13(2), 153–173.
- Wint, Z., & Downing, K. (2017). Uses and abuses of ranking in university strategic planning. In K. Downing, & F. A. Ganotice (Eds.), *World university rankings and the future of higher education* (pp. 232–251). Hershey, PA: IGI Global.
- Van Dyke, N. (2005). Twenty years of university report cards. *Higher Education in Europe*, 30(2), 103–125.

Bu makalenin kullanım izni Creative Commons Attribution-NoCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) lisansı aracılığıyla bedelsiz sunulmaktadır. / This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

online